

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر نظریه رفتار برنامه ریزی شده به روش کارگاهی بر رفتارهای تغذیه ایی
پیشگیرانه از دیابت نوع ۲ در نوجوانان دختر

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد در پرستاری گرایش آموزش بهداشت جامعه

استاد راهنما: دکتر زهرا راهنورد

استاد مشاور: دکتر مهوش صلصالی

استاد مشاور تغذیه: دکتر ناهید آریائیان

استاد مشاور آمار: دکتر فاطمه رجبی

نگارش: فرزانه ملکی کاذری

آذر ماه ۱۳۹۲

چکیده

عنوان: بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر نظریه رفتار برنامه ریزی شده به روش کارگاهی بر

رفتار های تغذیه ایی پیشگیرانه از دیابت نوع ۲ در نوجوانان دختر

زمینه: با توجه به این که در حال حاضر دیابت نوع ۲ شایع ترین بیماری مزمن در نوجوانان دختر ایرانی است، این مطالعه با هدف استفاده از یک چارچوب نظام مند، به تعیین تاثیر آموزش به روش کارگاهی مبتنی بر نظریه رفتار برنامه ریزی شده بر قصد انجام رفتارهای تغذیه ایی پیشگیرانه از دیابت نوع ۲، پرداخت.

روش کار: این مطالعه نیمه تجربی، در دو مدرسه راهنمایی دخترانه منطقه ۱۷ شهرداری تهران در سال ۱۳۹۱ انجام گرفته است. ۱۰۱ نوجوان دختر به روش نمونه گیری خوشه ای تصادفی انتخاب شدند (۵۰ نفر در گروه مداخله و ۵۱ نفر در گروه کنترل). آموزش براساس مدل رفتار برنامه ریزی شده در جهت پیشگیری از ابتلا به دیابت با روش کارگاهی ارائه شد. اطلاعات طی دو مرحله قبل و بعد از آموزش با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته جمع آوری گردید. تجزیه و تحلیل یافته ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۷.۱۷ صورت گرفت.

یافته ها: قبل از آموزش دو گروه از نظر متغیرهای دموگرافیک همگن بودند. در نتایج آزمون تی مستقل همه سازه های نظریه یعنی نگرش، هنجارذهنی، کنترل درک شده رفتار و قصد رفتار بعد از آموزش در گروه مداخله نسبت به گروه کنترل افزایش معنی داری نشان داد ($P < 0.001$).

نتیجه گیری: این مطالعه نشان داد که یک نظریه رفتاری مانند نظریه رفتار برنامه ریزی شده، می تواند یک

چارچوب مطمئن برای پیش برد اهداف آموزشی در زمینه تغییر رفتارهای تغذیه ای باشد و بر احتمال رسیدن به

اهداف آموزشی، بیفزاید.

واژه های کلیدی: آموزش، نظریه رفتار برنامه ریزی شده، دیابت نوع ۲، رفتارهای تغذیه ایی پیشگیرانه

Tehran university of medical sciences

Faculty of nursing and midwifery

**The effect of educational intervention based on Planned Behavior Theory
using Workshop on preventive nutritional behaviors of type 2 diabetes in
adolescent girls.**

By: Farzaneh maleki

Under Supervision of:

Dr Zahra Rahnavard

Dr Mahvash Salsali– Dr Naheid Areiayian

Dr Fatemeh Rajabi

A thesis submitted to the Graduate Studies Office

In Partial fulfillment of the requirements for

The degree of MS in

Community Health Nursing

Dec 2013

Abstract

Introduction: Since type-2 diabetes is the most common chronic disease among Iranian female adolescents, the present paper intends to apply a systematic framework to determine the effect of training via workshop method and based on the planned behavior theory to conduct preventative nutritional behaviors for type-2 diabetes among the female adolescents.

Methodology: This is a semi-experimental study that was carried out in two guidance schools of zone 14 in Tehran. 100 of students were selected using cluster sampling allocated to two experiment and control group (50 girl in experiment and 50 in control group). The training is presented based on the planned behavior theory and workshop method to prevent type-2 diabetes. The data is collected in two stages (before and after training); moreover, the results are analyzed based on SPSS software, version 14. Data was collected by self administered questionnaire and statistically analyzed by SPSS version (14).

Findings: There was no significant difference between the groups in demographic characteristics of the participants before the intervention. With respect to the results of independent t test, all of the theory components including attitude, mental norm, perceived behavioral control, and behavior motivation have significantly increased after the training in the intervention group compared with the control group ($p < .001$).

Conclusion: The training based on workshop method and the planned behavior enhances the motivation to conduct preventative nutritional behaviors for type-2 diabetes among the female adolescents. Moreover, the study indicates that a behavioral theory such as the planned behavior theory could be a good framework to progress the educational objectives in the field of changing feeding behaviors.

Keywords: Education, Planned Behavior Theory, Preventive Nutritional Behaviors, Diabetes type 2